

KPSS
2024

Bütün kitaplar cepte, tablette, masanda

GENEL YETENEK
GENEL KÜLTÜR

KONU
ANLATIMLI

MODÜLER SET

TARİH

Arti - Yapay
Zeka Asistan

Dijital Öğrenme
Ayak İzi

Hibrit Kitap
Teknolojisi

3 Online
Deneme

Hibrit kitaba erişebilmek
için QR kodu okutunuz.

PEGEM AKADEMİ

Komisyon

KPSS Genel Yetenek Genel Kültür Tarih Konu Anlatımlı

ISBN 978-625-6890-33-6

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayınevidir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

28. Baskı: Temmuz 2023 Ankara

Proje-Yayın Yönetmeni: Deniz Şahan
Dizgi-Grafik Tasarım: Berna Ardiç Arslan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım AŞ
Saray Mah. 126 Cad. No: 20/A
Kazan/ANKARA
Tel: 0 312 802 00 53-54

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 49180

İletişim

Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.
No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Değerli Adaylar;

Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS), öğrenim hayatınız boyunca verdiğiniz emeğin sonucunu alarak meslek hayatınıza adım atmanızı sağlayacak önemli bir aşamadır. Bu süreçteki emek ve çabanız, programlı bir çalışma ile sizi hedefinize doğru yöneltecek ve öne geçirecektir. Böylesi bir süreçte programlı bir çalışmaya kaynaklık edecek olan, deneyimli bir yazar ekibi tarafından özenle oluşturulmuş Konu Anlatımlı Setimizi sizlere sunuyoruz. Konu Anlatımlı Setimizin önemli bir parçasını oluşturan **Tarih** kitabımız, Tarih dersi ile ilgili ön yargılarınıza ve kaygılarınıza son verebilecek nitelikte hazırlanmıştır. Kitabımızda tarihî olayların sebep sonuç ilişkilerini daha iyi kavrayabilmenizi sağlayacak şekilde hazırlanmış olan konu anlatımı, “Not”, “Yorum” ve “Uyarı” kutucuklarındaki bilgilerle desteklenmiştir. Ayrıntı gibi görünen ama sınavda sorulabilecek bazı konular “Meraklısına” kutucuklarında sizlere sunulmuştur. Özellikle kültür ve uygarlıkla ilgili konularda da “Kavram Bilgisi” kutucukları ile kavramlar bir arada verilmiştir. “Aklınızda Olsun” kısımlarında yer alan kısa bilgilerle çalışmanızı pekiştirebileceksiniz. Kitabımızın baskı tarihinden sonra gerçekleşen herhangi bir değişiklik ya da sizlerden gelen geri bildirimler sonucunda yapılan bir düzenleme aşağıda verilen koda yüklenecek böylece kitabımız “Dinamik” bir şekilde tüm yıl boyunca yanınızda olacaktır. Ayrıca Arti-Yapay Zekâ teknolojisi ile bütün kiyaplarımıza artık cebinizden ve tabletinizden ulaşarak teknolojinin avantajlarından çalışmalarınızda da faydalanabileceksiniz.

Kitabın çalışmalarınızda yararlı olması temennisi ile, KPSS’de ve meslek hayatınızda başarılar dileriz.

Pegem Akademi

Kitabın baskı tarihinden sonra gerçekleşen değişikliklere aşağıda yer alan kodu okutarak ulaşabilirsiniz.

<https://depo.pegem.net/2024-ortaogretim-ka-guncelleme.pdf>

Hibrit kitaplarda kullanıcılar;

- 1 Kitabın dijital formatına erişim sağlayabilir.
- 2 Testleri çözebilir.

Yapay zekâ, bırakılan etkileşimler sonrasında kullanıcıların başarı durumlarını tespit ederek karşılırlarına bir analiz ekranı çıkarmaktadır.

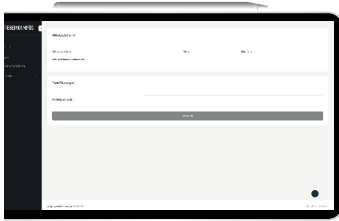

Soru robotunda kullanıcılar;

- 1 10.000+ soru içinden seçtikleri dersin seçtikleri konularından kendilerine testler oluşturabilir.
- 2 Çözdükleri sorular sonrasında Arti - ASİSTAN sekmesinde öğrenme durumlarına dair anahtar kelimeler ile başarılı/başarısız oldukları konuları detaylı olarak görüntüleyebilir.

Yapay zekâ, soruları çözmeye başladıkları andan itibaren kullanıcıların başarı durumlarını tespit edecektir.

Pegem Kampüs web sitesi üzerinden hibrit kitabınıza ve soru robotunuza erişebilmek için aşağıdaki adımları takip ediniz:

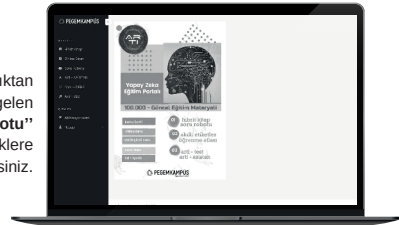
Mevcut tarayıcınızın adres çubuğuna arti.pegemkampus.com yazarak web sitemiz üzerinden etkileşimli ve yapay zekâ destekli hibrit kitaba erişim sağlayabilirsiniz.

Üyelik bilgileriniz ile giriş yaptıktan sonra sol menüde yer alan "Aktivasyonlarım" sekmesine girerek kodunuzu aktif edebilirsiniz.

Aktivasyon işleminizi tamamladıktan sonra menüde aktif hâle gelen "Hibrit Kitap" ve "Soru Robotu" sekmelerine tıklayarak içeriklere ulaşabilirsiniz.

Aktivasyon kodu kitabınızın ilk sayfasında yer almaktadır. Aktivasyon kodu ile aktif ettiğiniz hibrit kitaba erişim 30.11.2024 tarihine kadar geçerlidir.

1. Bölüm

İslamiyet Öncesi Türk Tarihi

Türk Adının Anlamı	1
Türklerin Ana Yurdu	1
Orta Asya Türk Göçlerinin Sebepleri ve Sonuçları	2
Orta Asya ve Avrupa'da Kurulan İlk Türk Devletleri	2
İslamiyet Öncesi Türk Devletleri'nde Kültür ve Uygarlık	9
Çözümlü Test	16
Cevaplı Test	19

2. Bölüm

Türk - İslam Tarihi

Türklerin İslamiyet'i Kabulü	22
İlk Türk - İslam Devletleri	23
Mısır'da Kurulan Türk Devletleri	27
İlk Türk - İslam Devletlerinde Kültür ve Uygarlık	28
Çözümlü Test	38
Cevaplı Test	43

3. Bölüm

Yerleşme ve Devletleşme Sürecinde Selçuklu Türkiyesi

Anadolu'da Türkler	46
Anadolu'da Kurulan I. Dönem Türk Beylikler	47
Türkiye (Anadolu) Selçuklu Devleti	48
Kösedağ Savaşı'ndan Sonra Anadolu'da Kurulan II. Türk Beylikleri	51
Haçlı Seferleri	52
Orta Asya ve Yakın Doğu'da Kurulan Devletler	53
Türkiye Selçuklu Devleti ve Beylikler Dönemi'nde Kültür ve Uygarlık	55
Çözümlü Test	62
Cevaplı Test	67

4. Bölüm

Osmanlı Tarihi

Kuruluş Dönemi (Beylikten Devlete Osmanlı Devleti) (1299 - 1453)	70
Yükselme Dönemi (Dünya Gücü: Osmanlı Devleti) (1453 - 1579)	74
Çözümlü Test	80
Cevaplı Test	85

5. Bölüm

Osmanlıda Kültür ve Uygarlık

Osmanlıda Devlet Anlayışı	88
Çözümlü Test	113
Cevaplı Test	117

6. Bölüm

Osmanlıda Yenileşme ve Demokratikleşme Hareketleri

Duraklama Dönemi (Arayış Yılları) (1579 - 1699)	120
Gerileme Dönemi (XVIII. Yüzyıl) (1699 - 1792)	126
Dağılma Dönemi (En Uzun Yüzyıl) (XIX. Yüzyıl)	133
Çözümlü Test	148
Cevaplı Test	153

7. Bölüm

Avrupa'da Yaşanan Gelişmeler ve Bu Gelişmelerin Türk - İslam Dünyasına Etkileri

Orta Çağ'da Avrupa	157
Yeni Çağ'da Avrupa	158
Yakın Çağ'da Avrupa	162
Çözümlü Test	165
Cevaplı Test	170

8. Bölüm

XX. Yüzyılda Osmanlı Devleti

Trablusgarp Savaşı (1911 – 1912)	172
Balkan Savaşları (1912 - 1913).....	173
I. Dünya Savaşı (1914-1918)	175
Mondros Ateşkes Anlaşması (30 Ekim 1918)	182
İzmir'in İşgali ve Kuvayimilliyeye	186
Çözümlü Test.....	189
Cevaplı Test	196

9 . Bölüm

Millî Mücadele Hazırlık Dönemi

Genelgeler ve Kongreler Dönemi.....	200
I. TBMM Dönemi	209
Çözümlü Test.....	216
Cevaplı Test	222

10 . Bölüm

Millî Mücadele Muharebeler ve Antlaşmalar Dönemi

Kurtuluş Savaşı'nda Cepheler	225
Lozan Konferansı ve Lozan Barış Antlaşması	237
Çözümlü Test.....	240
Cevaplı Test	243

11. Bölüm

Atatürk İlke ve İnkılapları Atatürk Dönemi İş Politika Gelişmeleri

II. Türkiye Büyük Millet Meclisi Dönemi.....	246
İnkılap Kavramı.....	246
Siyasi Alanda Yapılan İnkılaplar	246
Hukuk Alanında Yapılan İnkılaplar	253
Eğitim ve Kültür Alanında Yapılan İnkılaplar	254
Sosyal Alanda Yapılan İnkılaplar.....	258
Ekonomi Alanında Yapılan İnkılaplar.....	260
Sağlık Alanı ve Sosyal Alandaki Gelişmeler.....	263
Atatürk İlkeleri.....	263
Çözümlü Test.....	267
Cevaplı Test	273

12. Bölüm

Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası

Türk Dış Politikasının Temel İlkeleri.....	277
1923 -1932 Arası Türk Dış Politikası.....	277
1932 - 1939 Arası Türk Dış Politikası.....	280
Çözümlü Test.....	283
Cevaplı Test	286

13. Bölüm

Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi

İki Küresel Savaş Arasında Dünya.....	288
II. Dünya Savaşı.....	295
Soğuk Savaş Dönemi	304
Yumuşama (Detant) Dönemi ve Sonrası.....	315
Küreselleşen Dünya.....	331
Çözümlü Test.....	351
Cevaplı Test	359

1. BÖLÜM

İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK TARİHİ

TÜRK ADININ ANLAMI

- Avrasya'da Türkleri araştıran bilim insanları, bu ezeli milletin adının anlamı konusunda, tarihin çeşitli dönemlerinde ve kaynaklarında farklı anlamlara rastlamışlardır.

Türk adı;

- ◆ Çin kaynaklarında "miğfer"
- ◆ Uygur metinlerinde "güç, kuvvet"
- ◆ Kaşgarlı Mahmut'un "*Divanu Lugâti't Türk*" eserinde "olgunluk çağı",
- ◆ Ziya Gökalp'in eserlerinde "törelî, kanun, nizam sahibi",
- ◆ A. Wambery'e göre "türemek, çoğalmak",
- ◆ G. Doerfer'e göre; "Devlete bağlı halk",
- ◆ Barthold'a göre, "Birlik kazanmış halk",
- ◆ Herodot'a göre; "Deniz kıyısında oturan adam" anlamlarına gelmektedir.
- 1911'de bulunan eski bir Türkçe metinden, Türk kelimesinin yaygın olarak "güç, kuvvet" anlamında kullandığı anlaşılmaktadır.
- "Türk" kelimesini ilk defa siyasi ad olarak kullanan devlet, Kök Türkler olmuştur.
- Türk adından ilk kez bahseden kaynak ise Çin yıllıklarıdır. VIII. yüzyıldan itibaren Bizans, İran ve Arap kaynaklarında Türk kelimesine yer verilmiştir.

Coğrafi olarak Türkiye adı;

- Türklerin yaşadığı yer anlamına gelmektedir.
- Türkiye adı ilk defa VI. yüzyılda Bizans kaynaklarında Türklerin ana vatanı Orta Asya için,
- IX. ve X. yüzyıllarda Bizans kaynaklarında Volga'dan Orta Avrupa'ya kadar uzanan saha için,
- XI. ve XIII. yüzyıllarda Memlûklerin hâkim olduğu Mısır ve Suriye için,
- XII. yüzyıldan sonra ise Anadolu'yu ifade etmek için kullanılmıştır.

Not

Avrasya; Asya ve Avrupa kıtalarının büyük bir bölümünü içine alan Türkler, Moğollar, Çinliler ve Slavların yaşadığı coğrafyaya verilen addır.

TÜRKLERİN ANA YURDU

- Türklerin ana yurdu Orta Asya'dır.
- Orta Asya, doğuda, Kingan Dağları; batıda, Hazar Denizi; güneyde Hindikuş ve Karanlık dağları; kuzeyde Altay Dağları ve Baykal Gölü ile çevrili olan bölgedir.
- Orta Asya, denizden uzak karasal bir iklime sahiptir. Bölge yüksek düzlükler, dağlar ve ağaçsız steplerle kaplıdır. Bu etkenler Türklerin göçebe bir hayat sürmelerinde ve hayvancılık ile uğraşmalarında etkili olmuştur.

Ana Yurtta Görülen Kültür Merkezleri

Anav:

- Türkmenistan'ın başkenti Aşkabat çevresinde bulunur.
- Türk kültürünün önemli bir unsuru olan "at" ilk kez bu kültürde görülmüştür.
- Orta Asya'nın en eski kültür merkezidir.

Afanesyev:

- Altay - Sayan Dağları çevresinde Minusinsk'te bulunur.
- Türklere ait en eski kültür merkezi olarak kabul edilir.
- Konargöçer bir yaşam sürdürülmüştür.
- Taşınabilir sanat eserleri ve madenden eşyalar bulunmuştur.

Andronova:

- Yenisey dolaylarında bulunur.
- Kültür, geniş bir alanda etkili olmuştur.
- Türklerin ataları tarafından meydana getirilmiştir.

Karasuk:

- Karasuk Nehri (Kırgızistan) civarında bulunur.
- Bu kültürde; demir madeni, birçok bölgeye göre daha erken işlenmeye başlamıştır.
- Tekerlekli, üstü çadırlarla örtülü arabalar kullanılmıştır.
- Atlı göçebe kültürün Orta Asya'ya yayılmasını sağlamıştır.

Tagar:

- Abakan bölgesinde bulunur.
- Kültür mensuplarına "Altaylılar" da denir.
- Türk kültürünün en gelişmiş ve sentezlenmiş halidir.

ORTA ASYA TÜRK GÖÇLERİNİN SEBEPLERİ VE SONUÇLARI

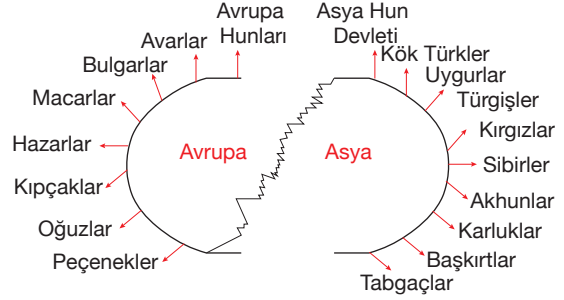
Sebepleri

- İklim koşullarının değişmesi
- Kuraklık
- Hayvan hastalıkları ve otlakların daralması
- Salgın hastalıklar
- Nüfus artışı
- Üretimin, tüketimi karşılayamaması
- Boylar arasındaki mücadele
- Dış baskılar
- Cihan hâkimiyeti düşüncesi
- Özgür ve bağımsız yaşama isteği

Sonuçları

- Türkler, dünyanın farklı bölgelerine yayılmışlar ve bu durum Türk tarihinin bir bütün olarak incelenmesini zorlaştırmıştır.
- Göçler sayesinde, Türk kültürü Avrupa, Afrika ve Asya'ya yayılmıştır.
- Türkler gittikleri yerlerdeki toplumlara devlet ve askerî teşkilat gibi alanlarda etkilemişlerdir.
- Geniş bir coğrafya'ya yayılan Türkler, pek çok Türk devleti kurmuştur. Bu durum teşkilatçı yapılarının göstergesidir.
- Türklerin farklı bölgelerde devlet kurmaları Türkler arasında dini ve kültürel farklılıklar oluşturmuştur.
- Anadolu'ya yönelen Türk boyları İslamiyet'i kabul ederek büyük ve güçlü Türk devletleri kurmuşlardır.
- Avrupa'ya göç eden bazı Türk boyları ise Hristiyanlığı kabul ederek millî benliklerini kaybetmişlerdir.

ORTA ASYA VE AVRUPA'DA KURULAN İLK TÜRK DEVLETLERİ

Not

- Avarlar ve Hunlar hem Asya'da hem de Avrupa'da varlıklarını sürdürmüşlerdir.
- İskitler bir Türk devleti olarak değil içinde Türk topluluklarını barındıran bir devlet olarak kabul edilir.
- Avrupa'ya giden Oğuzlar ve Peçenekler devletleşmemişlerdir.

İskitler (Sakalar)

- Orta Asya kökenli atlı göçebe Türk toplulukları tarafından kurulmuştur.
- Kırım, Kafkas, Hazar coğrafyasına hâkim olmuşlardır.
- En önemli hükümdarı **Alp Er Tunga**'dır.
- Firdevsi "**Şehname**" adlı eserinde Alp Er Tunga'dan **Efrasiyab**" adı ile söz etmiştir.
- **Alp Er Tunga** ve **Şu** destanları İskitlere aittir.
- **Alp Er Tunga** Destanı, İskit ve Pers savaşlarını anlatmıştır.
- "**Tomris**" adında kadın hükümdarları vardır.
- Amazon kadınları, bir süre İskitlerin hâkimiyetinde yaşamışlardır.
- Altın işlemeciliğinde gelişmişlerdir; "**Bozkırın kuyumcuları**" olarak anılmışlardır.
- Ekonomileri hayvancılığa dayalıdır. Yoğurt, çökelek yaparak kıymız içmişlerdir. Keçeden yapılmış çadırı, dört tekerlekli araba üzerine yerleştirerek kullanmışlardır.
- Üzengiyi bulmuşlardır.
- **Gök Tanrı** ve Şamanizm inançlarını benimsemişlerdir. Ölülerini kurganlara (mezarlara) mumyalayarak gömmüşlerdir.
- Sanat eserlerinde "Hayvan üslubu"nu benimsemişlerdir.
- Günümüz Yakut Türkleri, İskit soyundan gelmektedir.

